

Значення мас-медіа у формуванні особистості та світогляду дітей і підлітків*

Протягом останніх десяти років використання медіа суттєво зросло. Дослідження свідчать, що сучасні медіа приносять як переваги, так і потенційні ризики для здоров'я дітей та підлітків. Для зручності розгляду розділимо медіа на традиційні та сучасні. Традиційні медіа охоплюють телебачення, радіо та друковані видання, які поступово доповнилися цифровими технологіями, що сприяють миттєвій соціальній взаємодії та доступу до інформації і розваг. Сучасні медіа дозволяють не лише споживати, але й створювати контент – прикладами є мобільні додатки, відеоігри, YouTube і відеоблоги. Уїнстону Черчиллю належить вислів: «Хто володіє інформацією, той володіє світом». У наш час його можна переосмислити як: «Хто контролює медіа, той контролює світ». Медіа формують світогляд та впливають на сприйняття реальності. Їх вплив має дві основні складові: інформаційну та соціальну. Інформаційна складова полягає у впливі через поширення контенту, тоді як соціальна відбувається через взаємодію людей, обмін інформацією та досвідом. Усі ми є об'єктами медіа-впливу, тоді як його суб'єктами виступають творці інформаційного контенту (зокрема медіаагенції та рекламодавці). Медіа впливають на психіку та поведінку людини; індивідуальну та громадську думку; масову свідомість. В Основна мета медіа – формування як індивідуальних переконань, так і суспільної думки. Важливо розуміти, хто і з якою метою поширює інформацію. Особливу увагу варто приділити впливу медіа на особистість дітей та підлітків, оскільки саме в підлітковому віці відбуваються важливі зміни. Інтернет і соціальні мережі докорінно трансформували способи комунікації молоді. Основні аспекти впливу: часте перебування в мережі може замінювати живе спілкування та викликати відчуття ізоляції; інтернет-залежність може знижувати успішність у школі, адже діти відволікаються на соцмережі чи ігри замість виконання домашніх завдань. Водночас заборони на користування технологіями можуть лише посилити інтерес до них. Дітям слід допомагати робити правильний вибір, але не нав'язувати власні рішення. Також варто пам'ятати про їхню чутливість до навіювання. Перегляд сцен насильства чи війни може спричинити страх або сприйняття жорстокості як норми, що згодом провокує агресивну поведінку. Вплив медіа на неповнолітніх проявляється так:

- Медіа можуть формувати уявлення про правильну чи неправильну поведінку та стандарти краси чи успіху, що не завжди відповідають реальності.
- Підлітки часто переймають ролі персонажів з медіа, адаптуючи їх до свого життя.
- Медіа здатні як закріплювати, так і руйнувати стереотипи.

* Наукова керівниця – *Любомира Мелех*, доцентка кафедри господарсько-правових дисциплін Львівського державного університету внутрішніх справ

- Сюжети, що порушують моральні дилеми, допомагають молоді розвивати власні погляди на честь, справедливість і права людини.

- Інформація про події впливає на уявлення підлітків про політику та соціальні рухи [1].

Особливої уваги потребує вплив медіа на неповнолітніх під час війни в Україні. Інформація про руйнування, насильство та військові дії стає частиною їхнього щоденного досвіду [2], [3].

У 1968 році був запущений серіал «Вулиця Сезам» (Children's Television Workshop), головною метою якого було сприяти навчанню дошкільнят, зокрема тих, хто живе у малозабезпечених сім'ях. Вже на етапі створення автори разом з експертами прагнули оцінити ефективність проекту. Дослідження показали, що діти, які регулярно переглядали «Вулицю Сезам», швидше засвоювали навички читання та письма. Окрім освітніх завдань, серіал популяризував ідеї гендерної рівності, соціально прийнятної поведінки та здорових сімейних стосунків. Батькам рекомендується виявляти інтерес до того, як їхні діти використовують сучасні технології та які ігри їх приваблюють. Важливо підтримувати розвиток цифрової грамотності у дитини та обговорювати з нею рекламний контент, щоб допомогти зрозуміти, що є корисним, а що може завдати шкоди. Окремо слід звернути увагу на вплив медіа на проблему ожиріння серед дітей і підлітків. Надмірний екранний час може сприяти розвитку ожиріння через кілька факторів: збільшення часу, проведеного сидячи, що зменшує фізичну активність; популяризацію нездорової їжі; часте споживання їжі під час перегляду телепрограм; порушення режиму сну. У 2009 році індустрія фаст-фуду витратила 4,2 мільярда доларів на рекламу в медіа. Дослідження, яке охопило 50 000 рекламних роликів у період 2003–2004 років, показало, що 98% реклами харчових продуктів бачили діти віком від 2 до 11 років. Майже всі ці рекламні повідомлення просували продукти з високим вмістом жиру чи цукру та низькою харчовою цінністю. За даними нових досліджень, лише невелика частина реклам сприяє здоровому харчуванню або активному способу життя. Важливо пам'ятати, що комп'ютер має бути інструментом для дитини, а не домінувати над нею. Також варто залучати дітей до творчих занять, як-от малювання, фотографування, літературна діяльність або робота з навчальними та пізнавальними програмами [4].

Отже, медіа впливають на неповнолітніх багатогранно, викликаючи як позитивні, так і негативні наслідки. За умови правильного підходу вони можуть стати інструментом підтримки та навчання. Водночас надмірне споживання контенту може призвести до викривленого бачення реальності та емоційних проблем. Для забезпечення здорового розвитку дітей необхідно контролювати їх доступ до медіа, пропонувати якісний контент і розвивати критичне мислення. У цьому процесі важливу роль відіграють батьки, вчителі та суспільство загалом, які мають сприяти формуванню у дітей здатності аналізувати інформацію та приймати зважені рішення. Це дозволить мінімізувати ризики та максимально використати позитивний потенціал медіа для розвитку молоді.

Література

1. Н. Б. БОНДАРЧУК, С. В. ГОРДІЙЧУК, В. Й. ШАТИЛО, О. В. ГОРАЙ, С. Д. ПОПЛАВСЬКА. ЦИФРОВІ МЕДІА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ. URL: https://www.researchgate.net/publication/372332715_CIFROVI_MEDIA_TA_IH_VPLIV_NA_DITEJ_PIDLITKOVOGO_VIKU/fulltext/64b0017ec41fb852dd6ee435/CIFROVI-MEDIA-TA-IH-VPLIV-NA-DITEJ-PIDLITKOVOGO-VIKU.pdf?origin=scientificContributions
2. Вплив мас-медіа на формування громадської думки та власної позиції людин. URL: <https://www.miyklas.com.ua/p/gromadyanska-osvita/10-klas/svit-informatciyi-ta-mas-media-365485/vpliv-mas-media-na-formuvannia-gromadskoyi-dumki-ta-vlasnoyi-pozitciyi-l-364216/re-ff5e2d18-db29-40a9-8882-5f8e0534109b>
3. Ковалівський ліцей. ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА РОЗВИТОК ДИТИНИ. URL: <https://kovalivka.school.org.ua/vpliv-zasobiv-masovoi-informacii-na-rozvitok-ditini-17-24-24-09-10-2020/>
4. Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. Цифрові технології позааудиторної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732243/1/ЦИФРОВИХ%20ТЕХНОЛОГІЙ%20ПОЗААУДИТОРНОЇ%20РОБОТИ.pdf>

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**